

NORSK SCHAKBLAD

12 hefter — 1925 — Kr. 8.—.

Se foregaaende side!

SCHACH-VERLAG B. KAGAN

Berlin W. 8.
Behrenstr. 24.

Netop utkommet:

A. Troitzky:

500 Endspielstudien. *Pris 5 M. heftet, 6 M. indbundet.*

A. Ritzen:

Italienisch. *Heftet M. 2.—.*

Dr. Tartakower:

Indisch. *Heftet M. 2.—, indb. M. 2.50*

v. Lövy:

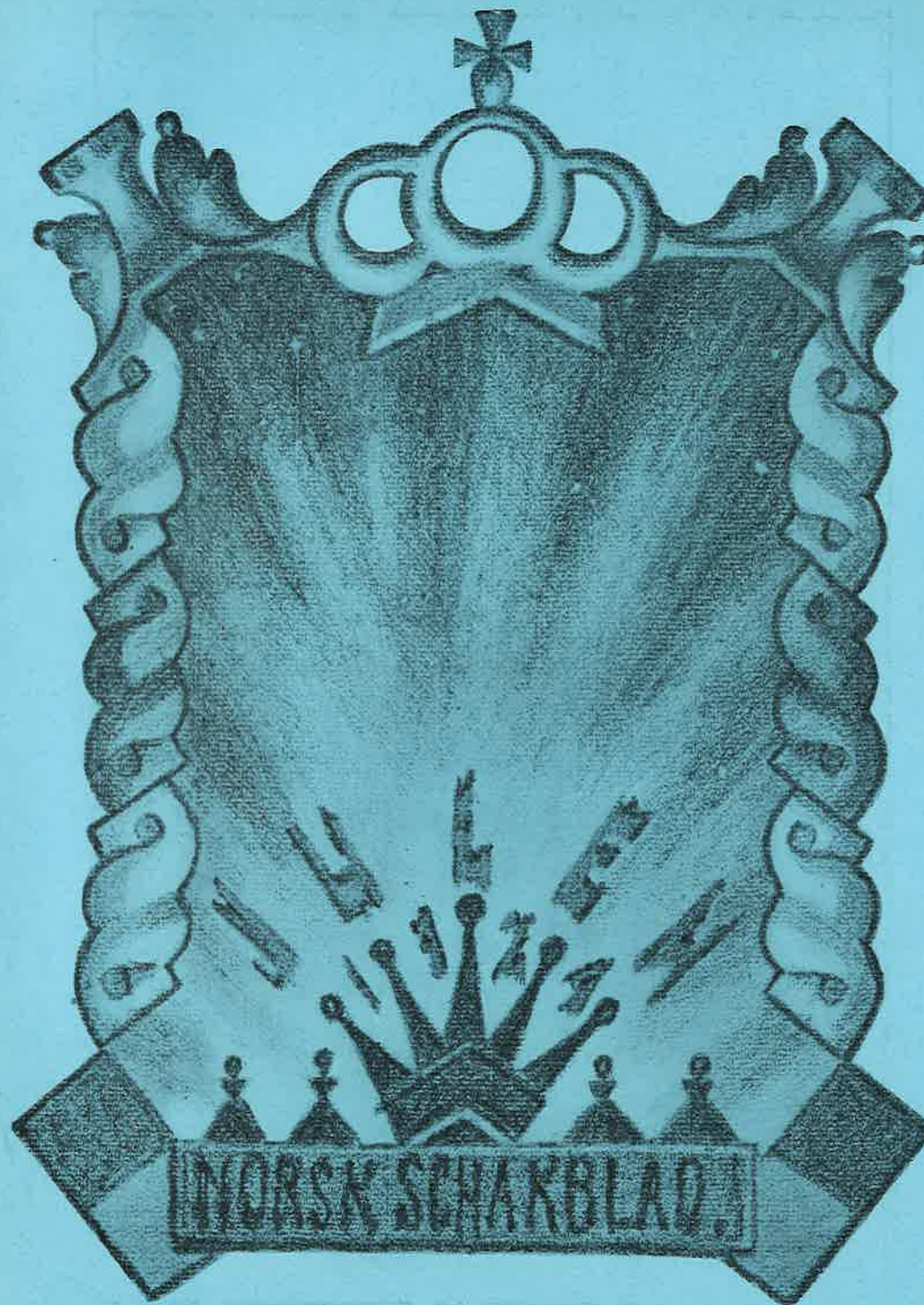
Fern vom Alltag. *Heftet M. 2.—, indb. M. 2.50.*

Kagans Neueste Schachnachrichten. 5. aar-gang 1925. *M 7.—.*

For Norge beregnes 1 guldmark = 1 Schweizerfranc.

KATALOG NR. 45 GRATIS PAA FORLANGENDE

Johansen & Nielsens Boktrykkeri, Oslo.

Nr. 12 — December 1924.

Præmier og presenter

for alle anledninger i guld, sølv og sølvplet

Godt udvalg. Rimelige priser

Guldsmed Martin Sunde

Storgaten 8

Vort store lager av schakbrikker og schakbretter anbefales.

Almindelige schakbrikker, 6 størrelser.	fra kr. 3.60 til kr. 9.00 pr. spil
Internationale " 7 "	- - 7.00 - - 18.00 - -
Do. med bly og filt 5 "	- - 14.00 - - 28.00 - -
Reiseschak av ben 2 "	- - 10.00 - - 12.00 - -
" i skind "	- - 10.00
Schakbretter av pap	- - 1.50 - - 2.25 - -
" paa karton	- - 0.40 - - 0.60 - -
" av træ en mængde sorter og størrelser	- - 5.00 - - 25.00 - -
Schakbretter av voksduk kr. 3.00, 4.00 og 5.00	

Schaklitteratur i godt udvalg.

N. W. DAMM & SØN

ØVRE SLOTSGATE 6, KRISTIANIA

NORSK SCHAKBLAD

ORGAN FOR NORSK SCHAKFORBUND

Nr. 12.

December 1924.

5. aarg.

Julebetragtning.

Aret 1924 nærmer sig nu raskt sin avslutning. Det falder naturlig at kaste et blik tilbage og undersøke hvorvidt det norske schaklivs udvikling fremdeles har den rigtige retning og ønskelige fart.

En schakspiller med et ikke helt ukjendt navn uttalte forleden: „Personlig synes jeg at det baade er morsomt og interessant at spille schak, men det er mig knækkende likegyldig hvorvidt det er hundrede eller tusen andre her i landet som dyrker samme interesse. Den private fornøielse jeg har av det ædle spil er i alle tilfælde like stor.“ Hvorvidt det var hans ramme alvor eller behagelige spøk skal være usagt; det kortsynte i betragtningensmaaten trenger ihvertfald ingen paavisning.

Alle vi andre, som baade av ideelle og egoistiske grunde er interessert i schakspillet fremgang i vort land, vil med glæde og tilfredsstillelse konstatere at 1924 betyr en ny milepæl i det norske schaklivs historie. Aldrig har det floreret som nu.

Vi vil i denne forbindelse kun peke paa en ting, som uten tvil er av den største betydning og som i det forløpne aar har skutt en rask vekst: Kredsdannelsen. Foruten de allerede ved aarets begyndelse eksisterende Vestfold og Østfold kredser har vi faat Vestlandske schaksammenslutning og Buskerud kreds, og inden nytaar vil forhøabentlig ogsaa Oslo og omegns kreds være en kjendsgjerning. Dermed vil over $\frac{2}{3}$ av landets klubber være grupperet i kredser, en gruppering som danner et udmerket grundlag for klubbernes arbeide og som vil bevirke en stadig økende interesse i de respektive distrikter.

La os allesammen haabe paa — og fremforalt arbeide for — at den fremgang vi har kunnet notere i 1924 ogsaa vil fortsætte i det kommende aar — og helst med accelerende fart!

*

Som vore læsere forholdsvis hurtig vil bemerke, adskiller dette nummer sig i nogen grad fra de tidligere iaar utkomne. Vi har efter bedste evne søkt at gi det et indhold som han berettigede det til betegnelsen av et julehefte.

Vi benytter anledningen til at takke vore læsere for den interesse som er vist vort blad i det forløpne aar.

Glædelig jul — og vel møti i 1925!

Redaktionen.

Schakspillet som kulturfaktor.

Den almindelige opfatning av schakspillet synes nu at være ifærd med at undergaa en glædelig forandring. Ikke bare i utlandet, men ogsaa herhjemme begynder man at faa øinene op for at schak ikke bare er et spil til tidsfordriv og fornøielse i ledige timer, men ogsaa en værdifuld træning i kampen for tilværelsen, at spillet som opdragelsesmiddel har sin kulturelle betydning, og at dets utbredelse kan øve en gavnlig indflydelse paa utviklingen av visse sociale forhold.

Allerede før har vi bragt meddelelse om utenlandske statsautoriteters velvillige stilling til schakspillet. Det kan i den forbindelse ha sin interesse at referere, hvad den bergenske borgermester *Einar Olsen* uttalte i en tale han holdt ved aapningen av en stor propaganda-schakmatch, arrangeret av „Bergens Tidende“ (i den hensigt at aapne publikums øine for „det bedste, det mest opdragende og utviklende tidsfordriv“). Borgermesteren uttalte bl. a.: „Jeg tror at samfundet skal hilse schakkens utvikling med glæde. Det er aandsarbeide og det er kamp. Begge dele er ting som vi trenger, og som virker utviklende og forædlende, særlig paa vor ungdom. Jeg kan saa godt forstaa at man rundt om i andre land er begyndt at arbeide for at ogsaa barn skal oplæres i schak, at man søker at gjøre den til allemandseie. En ungdom som har sin opmerksomhet henvendt paa aandsarbeide har lettere for at holde sig klar av alt mindre-værdig“.

Schakspillet — livets spill.

Schakspillet gir et tro speilbillede av livet og er dermed en skole og opdragelse for dette.

Vi lærer at man gaar under, hvis man for ensidig retter blikket mot maalet uten at ofre hindringerne tilbørlig opmerksomhet. Vi lærer, at ingen hensigt kan realiseres helt ut saaledes som den er paatænkt, men at der ogsaa maa findes en plan, om der overhodet skal kunne utrettes noget. Altsaa ganske som i livet, hvor ikke bare den, som vandrer planløst omkring, snubler, men ogsaa den, som lever efter altfor sterke grundsætninger og ikke kan gaa med paa kompromisser.

Vi lærer fremdeles, at tiden altid er vor fiende, at vi gaar tilbake, hvis vi ikke gaar frem, at tiden ikke venter, mens vi venter, at falske forhaapninger ikke hurtig nok kan kastes overbord, at vi maa være utrættelige i at lægge nye planer, at der kræves hundrede gange mer klokskap og forstand til at raade bot paa en begaet feil end til at undgaa den, at begyndelsen av alt stort er det skjæbnesvangreste og mest avgjørende, at en feil som regel medfører en ny og større, og at av de smaa svakheter de store vokser frem, at man i det avgjørende øieeblik maa kunne ofre noget, at vi ikke skal ta imot alt, som tilsynelatende skjænkes os, da det jo ikke veiblr at være en gave, at man ikke altid kan seire, at man kan seire fortidlig og endelig at der gives øieblikke, da man paa en værdig maate maa gaa i døden

(Efter en artikel av oberstløytnant S. Vaage i „Bergens Tidende“.)

Schakbrettets humor.

Schakspillet er et speilbillede av livet — ergo har det ogsaa sine humoristiske sider. Se f. eks. diagram I. Tilsynelatende staar sort overlegent godt med sin materielle overvegt av et taarn og en let officer. Men ser man nærmere efter, saa opdager man, som saa ofte har hendt i de senere aars forretningsliv, at hans stilling kun er egnet til at kaste godtfolk blaar i øinene: den er i virkeligheten bund raatten, manden har jobbet og anbragt sine verdier i daarlige papirer og banker, som i morgen kommer under offentlig administration! Hvit gjør et stille træk, utspreder et litet rygte — og det store krak kommer, det hele styrter sammen.

Diagram III viser en mattstilling som er et typisk eksempel paa hvordan man kan drukne i sit eget fett. Den eiendommelige kvalte matt fremkommer fra stillingen i diagram II ved en serie av 10 schakker og sort kan kun hele tiden gjøre tvangstræk.

Den sidste stilling, som er hentet fra et tysk turneringsparti, viser følgerne av at forspise sig og minder tildels om „det udødelige parti“. Hvit ved trakkett fremtvinger matt i to træk paa en maate som ikke er uten en viss tragikomisk virkning.

Løsninger.

I. 1. Le1-f2! Sc7-a8 2. Dg8+a8! Ka7+a8 3. Sc4+b6†, Ka8-b8 4. Sb6+d7†, Kb8-c7 5. Sd7+f6, Lh5-g6 6. Sf6+h7, Lg6+h7 7. Lf2-e1, Ke7-b6 8. Le1-d2, Kb6-c5 9. Ld2+f4, h6-h5 10. Ke2-d3, a6-a5 11. a2-a4, Kc5-b4 12. Kd3-c2, Kb4-c5 13. Kc2-c3 og den sorte konge maa søke sin redning i flugten (Prof. Dr. J. Krejciak i „Wiener S. Z.“) —

II. & III. 1. f2-f3†, g4-f3 2. e2+d3†, c4+d3 3. Lh3-f5†, e6+f5 4. Tg6-e6†, d7+e6 5. Se8-f6†, g7+f6, 6. Td5-d4†, c5+d4 7. a7-a8L†, Da2-d5 8. La8+d5†, e6+d5 9. Dd6-e5†, f6+e5 10. Sf7-g5 matt! (Ukjendt oprindelse).

IV. 1. Df7-e7†, Lf6+e7 2. Se5-f7 matt. („Brandenburgische S. Z.“)

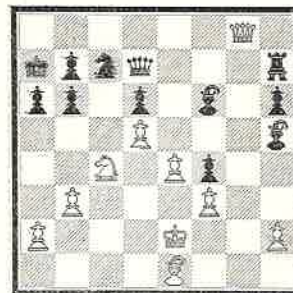

Diagram I.

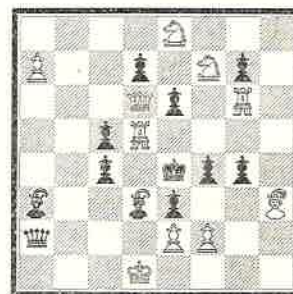

Diagram II.

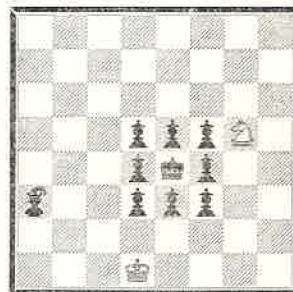

Diagram III.

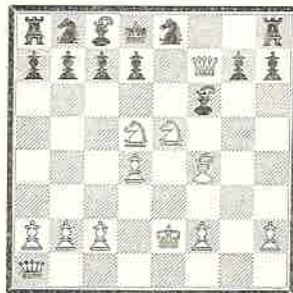

Diagram IV.

Kombinationer som ikke blev gjort.

Diagram I.

Diagram II.

Diagram III.

Diagram IV.

Hvem kjender ikke situationen: Tilskuerne staar som en tyk væg rundt et særlig spændende parti; med strakte halse og øinene mer eller mindre paa stilker forsøker enhver at gjøre sig op en mening om stillingen. Saa gir det et sæt i en av de omkringstaaende han napper sin sidemand, det være hvem det være vil, i ærmet og trækker ham tilside: Ser de løperofferet? oplagt! bare han nu ser kombinationen! Offer — kombination-ordene fænger som ild i tørt græs blandt tilskuerne — gruppen spredes til bordene for at analysere ved brettet, og flyter saa spændt sammen igjen for at se hvad manden ved trøkket endelig gjør.

Desværre, schakspillet gir ofte anledning til kombinationer som aldrig blir gjort. For det første er det saa sin sak at opdage dem — og for det andet hører det et visst mot til at utføre dem. Ytre omstændigheter, som tidsnød o. l. kan ogsaa spille ind.

Vi har her fra forskjellige kilder samlet nogen prøver paa kombinationer, som altsaa ikke blev gjort. Nu kan jo læseren selv forsøke sig paa den nødvendige analyse.

Diagram I viser en stilling i partiet mellem de tyske mestre Hess og Post, turneringen i Oeynhausien. Her trak hvit b2 — b4 og tapte tilslut. I stedet kunde han ha vundet elegant ved et andet træk.

Diagram II er stillingen efter sorts 26. træk i partiet Leonardt—Réti, Berlin 1920. Hvit trak Sc3—e4 og vandt tilslut efter 40 træk til. I denne stilling kunde imidlertid hvit ha tiltvunget sig en task seir, paa en rigtignok proplemagtig maate.

Diagram III er ogsaa hentet fra en tysk turnering. Sort har hat angrep, men hvits sidste træk h3 truer en av hans angrepsofficerer tilbake. Sort gik med springeren til h6 og gav saa kort efter op. I stedet kunde han paa en enkel og morsom maate ha tiltvunget sig en klar gevinststilling efter faa træk.

Den sidste stilling viser et typisk tilfælde av schakblindhet — andet kan ikke bedre karakterisere hvits træk Df4, naar han hadde et saa oplagt avgjørende træk til sin raadighet. Hvit var blind for den styrke som laa i hans position.

Løsning

I. Offeret L+eb fører i vakre varianter til gevinst, f. eks. D+eb, 2. Sd6†, Ke7. 3. Sf5†, Kf7. 4. S+h6†, Ke7. 5. Sf5†, Kf7. 6. S+g5†, f6+g5. 7. Sg7†, K+g7 (Df6, 8. Sh5) 8. D+e6 og vinder. (Brandenburgische Schachzeitung).

II. 1. e4—c5 (truer Td6 matt) D+c5, (De7, g3 og vinder) 2. Sc3—e4 (truer matt paa c5 og g5, og paa T+e4 følger Df7 matt), De7 (Dd5 eller d4, Sg5† samt T+D†). 3. Lg6—f5†!, Tf4+f5. 4. Dg7—g6†, Tf5—f6 (Df6, Td6†) 5. Se4—g5 matt. Dr. Tarasch i Neueste Schachnachrichten foier til: „Tout comprendre, c'est tout pardonner. Man kan ikke forlange selv av en mester at han skal løse alle de problemer som man stilles overfor i et parti“.

III. 1. Sd4 eller g6—e5!, f4+e5 2. Sg+e5 og hvits stilling er pludselig raatten tvers igjennem. Det pudsige er at ikke bare spillerne men ogsaa glossatoren har overset dette enkle gevinsttræk, som er paavist av A. Benestad.

IV. Dg3+c7! med dobbeltruselen D+b7 og D+f7†. (Br. Schachzeitung).

Schak og kvinder.

A. En dameartikel.

De saakaldte „skapningens herrer“ (!) har det travelt med at spørre: Kan damerne spille schak? og forsøker etter fattig evne at fradømme os kompetance hertil. De kommer med vor angivelig mindre hjerne, fremholder vore egteskaps-, mor-, kjøkken- og øvrige pligter og trækker i tvil vor utholdenhet, omtanke, vor evne til at bruke vakre combinationer etc. Herregud, dem om det! Verdenshistorien beviser dog at kvinder har løst de vanskeligste problemer, problemer som ingen mand har vaaget at gi sig i kast med. Reddet kanskje ikke gjæssene paa Kapitol Rom fra undergang — saa skulde ikke vi kvinder kunne spille schak? Latterlig altsaa! Det til-trækkende, det fængslende, det angripende og forsvarende, det fordels-utnyttende, det tilbuds-avslaaende og mottagende, alt som ligger i schakspillet væsen er jo lutter kvindelige attributer og beskæftigelser. Og fremforalt — schakkens høieste væsen, Caïssa, er jo en kvinde!

I mange aarhundreder har vi ligget under for mandens brutale kraft, men nu skal vi beseire ham ved vore fine vaaben.

Kvinder, la os slutte os sammen i schakklubber! La os vise mændene vor overlegenhet i det ædle kvindelige spil! Til veiledning for nye klubber hitsætter jeg lovene i dameschakklubben „Femina regit“, der fornylig blev dannet i Bukkeby:

§ 1. Klubbens formaal er fremme av kvindelig schak og sædelighet, hvorfor mænd er paa det strengeste udelukket.

§ 2. Kontingenten kan enten betales eller utstaa til næste møte. Dens størrelse avhænger av husholdningspengene. Barn av hunkjøn betaler det halve; spædbarn gaar frit.

§ 3. Lokale i samme hus som en mandlig schakklub er ikke anbefalsesværdig. I tilfælde maa der være strengt adskilte indgangsdører med læselige skilt: ♀ For Damer, ♂ For Herrer.

§ 4. Som spilleregler gjælder de sedvanlige, dog med den forskjøl at ingen er forpligtet til at overholde dem. Den raa og egte mandlige bestemmelse om at „rørt brikke skal flyttes“ bør man se bort fra.

§ 5. Alle medlemmer er likeberettiget, derfor skal der heller ikke være noget styre. Enhver kan gjøre hvad hun lyster og hvis nogen forsynder sig derimot faar hun selv ta følgerne.

§ 6. (Bortfalder. Slikt noget forekommer anstændigvis ikke i dame-schakklubber).

Schakklubben „Femina regit“ i Bukkeby tæller allerede et snes medlemmer, hvorav et par dog p. g. av omstændighetene ikke p. t. er aktive. Dette et eksempel til efterfølgelse! *Qu-en.*

B. Et dameparti.

Til belysning av foranstaaende artikel hitsætter vi et parti med utførlige gloser fra schakklubben „Femina regit“ i Bukkeby. Særlig bemerkelsesværdig er den maalbeviste føring av de sorte brikker.

Hvit. Sort.
Fru Stumm. *Frk. Døv.*

Hvit: Altsaa, jeg skal begynde? Naa, hvad skal vi saa finde paa (trækker e2—e4); nei vent litt, det var visst ikke bra (tar trækket tilbake og trækker a2—a4). Stop litt, det kan jeg vistnok heller ikke gjøre, la mig likesaa godt gjøre det jeg først tenkte paa, det er en god regel.

1. e2—e4 e7—e5

(Hvit tænker anstrengt en liten stund, griper dronningen og fegter rundt med den i luften). Hvad synes De om min nye kjole, frk. Døv? Er den ikke chick og bedaarende hva? Enten De vil tro mig paa mit ord eller ei, saa er det altsaa min gamle fra ifjor, jeg har altsaa simpelthen kun skaaret den længere ned i ryggen og klippet den av nedentil og farvet den og sat i sidefelter av crepe de chine — ja tusen tak, jeg tar gjerne en halv kop til, bare litt øverst i koppen tak, chokolade ar jo saa godt, jeg r simpelthen forfalden til det altsaa, men man *maa* jo tænke paa sin figur; det var Deres tur til at flytte, ikke sandt? Naa, er det mig — ja, hvor skulde jeg saa hen med dronningen (sætter den efter tur e2, f3 og g4). Nei, vent litt, jeg kan vist gaa et skritt til, det ar vist det bedste.

2. Dd1—h5 Dd8—f6

Har De set fru grosserer Ohlsen med shingle? ja, det ar altsaa *simpelthen* noe av det frygteligste jeg har set, tenk Dem til, hendes hode er spisst! som en sukkertopp tank, og saa har hun klippet shingle, ja hvad gir De mig, det undrer mig altsaa ikke det spor at Lygtemanden — naa, har

De allerede flyttet? Naa, da maa jeg nok ut med den hesten her, det heter jo at man skal utvikle sig.

3. Sb1—c3 Lf8—c5

Ja, De har vel hørt om Hansens, nu skal de endelig skilles, ja, jeg *synes* saa synd paa den pene manden, han har *sandelig* ikke hat det for godt, men han har jo vært *saa* forførdelig glad i hende og skjæmt hende saa frygtelig bort paa alle mulige maater, og jeg tænker hun nok skal faa føle — naa, det er nok min tur igjen, vent, der har jeg et udmerket træk, jeg truer Deres dronning:

3. Sc3—d5 Df6+f2†

Jeg maa fortælle Dem om min lille Else, den lille skat er til de *grader* videbegjærlig at munden ikke staar stille et øieblik paa hende, De *aner* altsaa ikke hvordan hun spør og pludrer og prater og jeg vet *slet* ikke fra *hvem* hun har arvet det, fra mig kan det ikke være og min mand stakkar, han sier jo heller ikke forneget — altsaa, schak sa De, det skjønner jeg ikke, jeg kan jo simpelthen slaa Deres dronning, jo, nei, den er jo dækket. Vel, saa gaar vi bare et skritt til siden

5. Ke1—d1 Df2—f1

Hvad? Er det *matt*? Ja saa søren — ser De, det saa jeg sandelig ikke, det var dumt, jeg stod dog saa *overlegent* godt. Naaja, det kan være det samme, det var godt at partiet er færdig, jeg skal si Dem, frk. Døv, jeg faar bestandig *saa* ondt i hodet av at tænke saa meget, allerede nu føler jeg mig *ganske* tom. Adjø! næste gang skal jeg ha revanche, husk det!

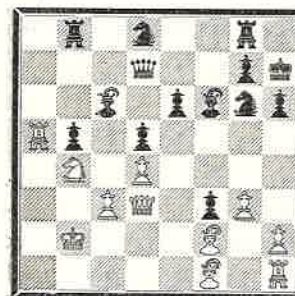
C. Altera pars.

Den schakklub som jeg i 11 aar har staat i har en meget kraftig bestemmelse i sine lover, nemlig: „Kvinder har ikke adgang til klubbens

møter.“ Jeg skulde ønske at *vissø* andre klubber var likesaa principfaste. Det vilde ha spart mig 2000 kroner og en grandios ydmygelse.

Altsaa, for at gaa like paa de sørgelige kjendsgjerninger: Jeg er for det første temmelig nygift — det kan det kanskje i og for sig ikke være noget at si paa, for den vei skal jo de fleste av os — og med undtagelse av en merkelig og stivsindet opfatning av Bergens betydning i forhold til Norge, saa er min kone saamen den mest fuldkomne livsledsagerske nogen kan ønske sig. Men det sørgelige var altsaa at jeg partout vilde lære hende at spille schak. Saken er at en nygift mand ikke godt kan svigte sin kone og gaa i klubben, ihvertfald ikke i hvetebrødsdagene, og sandt at si var jeg allerede begyndt at længte efter et parti.

Som det blide væsen min kone er føiet hun sig straks efter mit ønske, og jeg begyndte min undervisning efter de bedste mønstre. Enten det nu skyldtes min fremragende pædagogiske evne eller hendes lærenemhet, saa blev vi ihvertfald hurtig færdig med den elementære teori og kunde gaa over til et parti for at faa de nyerhvervede kundskaper fæstnet i praksis. Jeg skal springe over utviklingen indtil følgende stilling opstod:

Det er vel unødvendig at opplyse om at jeg hadde de sorte brikker. I denne stilling spurte min kone om det aldrig hændte at man vandt første gang man spilte schak. Trodde jeg at hun f. eks. kunde vinde dette parti? Jeg gjorde hende oppmerksom paa at jeg stod en officer og to bønder over, og at selveste Bene-stad eller Lasker ikke kunde ha noget haab om at slaa mig i denne stilling. „Men siden du er saa sikker paa det,“ sa hun indsmigrende „saa kan du vel love mig at gi mig den skindkaapen vi saa hos Backer igaar, hvis jeg vinder?“ Med dypt tilkjæmpet alvor — man skal helst la være at le av sin kone for husfredens skyld — svarte jeg et generøst ja, og skrev for ordens skyld ut en check, som paa min kones forlangende blev deponert i brikkeæskan.

Med et næsten professionelt uttryk tok min kone et overblik over stillingen og trak saa

1. h2—h4

Det truet øiensynlig med at ta igjen springeren. Jeg saa straks at h5 ikke nytet paa grund av g4, og trak derfor

1. — Sd8—f7

2. Dd3+g6† — —

Jeg gjør min kone oppmerksom paa at saanne rene „bukker“ maatte hun faa lov at gjøre om igjen. Men det vilde hun absolut ikke.

2. — Kh7+g7

3. Lf1—d3† Kg6—h5

4. g3—g4† Kh5+g4

Ved dette tidspunkt blev jeg oppmerksom paa to ting: at det er noget i den gamle frase om kvindens trang til at ofre

— og at min konge begyndte at komme ut paa avveie.

5. Th1—g1† Kg4—f4

6. Lf2—g3† — —

Det var da svært til schakking! Jeg holdt paa at trække Ke3, men blev blek da jeg saa fortsættelsen 7. Te1†, Kd2, 8. Ta5—a1 med matt i næste træk. Altsaa:

6. — Kf4—g4

7. Lg3—e1† Kg4—h3

8. Ld3—f1† Kh3—h2

Nu var jeg endelig ovenpaa, og lettet tændte jeg snadden. Men hvad sker?

9. Le1—g3†! Kh2+g1

10. Ta5—a1 Tb8—a8

Ta1 gjorde mig paa ny litt nervøs, men jeg fandt gudskelov det rette svartræk. Nu spilte hun Sa2, tænkte jeg, og saa skal hun være færdig! Men . . . . .

11. Ta1—c1! — —

Nu truet simpelthen matt i neste træk. Det var jo ikke sikkert at hun saa den, men — og for første gang begyndte jeg at angre paa min saa altfor grundige undervisning. Jeg hadde intet andet at gjøre end at ofre

11.	— —	Ta8—a1
12.	Kb2+a1	Tg8—a8†
13.	Sb4—a2	Ta8+a2
14.	Ka1+a2	Lf6—g5
15.	h4+g5	f3—f2
16.	Lf1—h3†	f2—f1D
17.	Tc1+f1 matt.	

Før jeg kan komme mig av min bedøvelse er min kone forsvundet og med hende checken paa resten av min bankkonto. Og mens jeg sitter og stirrer uforstaaende paa dette vidunderlige resultat av mine pædagogiske evner, gaar døren op og rummet fylles av min svigerfars syngende røst:

„Goddag farr — ka er det eg ser — har Mathilde lært deg at spille schak?“

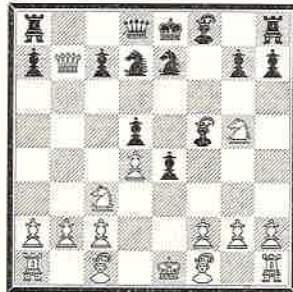
„Ja, hun er flink — mener du ikke at hun strøk avsted med to førstepræmier i dameavdelingen i Bergens Schakklub forrige vinteren . . . Ja, Mathilde, hun kan nok lære deg knepene, farr . . . . .“

Tomme Lumsk.

Et veddemaal.

Jeg har faat mig forelagt til avgjørelse et stridsspørsmål som i formel henseende er saa vanskelig at jeg for at berolige min samvittighet maa gaa til en offentliggjørelse, i haab om at faa raad og retledning ad den vei.

To spillere hadde forviklet sig til vedstaaende stilling; de foregaaende 9 træk var tilfældigvis ganske korrekte, skjønt selvfølgelig i større eller mindre grad. Men fortsættelsen blev av den art som lettest kan karakteriseres paa følgende maate: Den næstsidste feil vinder!

9. — —, h7—h6? (Tb8!), 10. Lc1—f4? (S+d5!), h6+g5? (Db8!), 11. Lf4+c7, Dd8—c8, 12. Sc3—b5? (La6!).

Nu begyndte væddelysten at melde sig. Bondefangeren fra Vaterland, som førte de sorte brikker, sa til sin partner, Peder Springer: „Nu gaar dronningen Deres i fløiten.“ „Langt fra svarte Peder Springer, „jeg napper Deres igjen.“ „Jeg vædder en rødegardist paa at De i dette parti ikke kommer til at ta igjen min dronning.“

Væddemalet blev mottat og det skedde 12. — —, Dc8+b7, 13. Sb5—d6. „Schak og dame“ roper Peder Springer glædesstralende. Men Bondefangeren svarer ganske rolig: „Dame ja — men som De sikkert ikke har set, saa er jeg matt — spillet er slut — De kan ikke gjøre et eneste træk til i dette parti og følgelig heller ikke slaa dronningen. Betal!“ Ja, hvem skal egentlig betale?

Efter S. Alapin
i „Neueste Schachnachtr.“

Et lyn- og tordenparti.

De kjender vel tordenspilleren? Han vil kildre Deres humoristiske sans, hvis De har nogen; i motsat fald bør de undgaa ham, da det før eller senere ender med at De slaar ham ihjel. Tordenspilleren er aldrig i tvil om det rigtige træk, hvad enten det er ham selv eller andre som spiller. Han trækker hurtig og bestemt; kommer han i vanskeligheter, sier han med sit blideste og frækste smil — „nei, spiller De saa sterkt, da!“ hvorefter han flytter brikkerne et par træk tilbake og begynner paany. Et offer tar hau av princip alltid imot — hans rene sind forbyr ham at nære nogen mistanke om at det kan være en fælde forbundet med offeret. Da gjælder det at sætte ham matt før han faar suk for sig, for ellers vil han gjøre om igjen. I nedenstaaende parti blev de sorte brikker ført av Kristianas mest fremragende tordenspiller og gloserne er et stenografisk referat av de ord som faldt fra hans mund:

1. e2—e4 (tak, vi skal ikke ha nogen svinegambit her) d7—d5; 2. e4+d5 (ah, han wurde bange) Dd8+d5; 3. Sb1—c3 (vel, paa et slikt lurketræk gaar vi rolig hjem igjen) Dd5—d8; 4. Sg1—f3 (rigtig, ut med dyrene) Sg8—f6; 5. Lf1—c4 (nu skal vi begynne at leke litt med ham) Lc8—g4; 6. Sf3—e5 (nei, se paa den stakkars mand, han er gavmild!) Lg4+d1; Lc4+f7 matt (aa, er det paa den maate at steka skal betales — fælt saamange fule folk der fins — vi kan altsaa aabenbart ikke ta hans kvinde endda — værsgod, der har han den tilbake), 6. — —, Lg4—h5 (se nu er alting forsvaret og jeg vil raade ham til at trække dyret tilbake litt faderlig fort) 7. Dd1+h5! — Tordenspilleren griper allerede efter springeren for at slaa igjen; saa antar hans ljæs et dypt forurettet uttrykk og han soper brikkerne sammen med en bevægelse, som tydelig fortæller hvor ufin og simpel hans motstander er.

Stilling efter hvits 6. træk.

Vildledende bemerkninger for nybegyndere.

Utarbeidet av sekretæren i Bukkespillernes fagforening.

For optagelse i en schakklub kræves at man kan ramse op alfabetet fra a til h og vice versa. At kunne skjelve en hvit springer fra den sorte konge samt sit tomme glas fra motstanderens fulde ditto er ønskelig, men ingen betingelse. Egtemænd maa godtgjøre at de har dispositionsret over portnøklen mindst to gange i uken. Parvenu-manner, som f. eks. at betale kontingenten før kassereren har krævet den for 9. gang frabedes.

Brettet skal som regel ligge med felterne opadvendt, og a-linjen tilvenstre. For at finde denne anbefales bruken av en a-steinmegaffel. Ellers bør gaffeler undgaaes.

Ved opstillingen av brikkerne skal de mindste staa forrest, de største bak. For at være helt sikker lar man motstanderen stille op sine brikker først. Derefter slipper man en brikke paa gulvet, og medens motstanderen plukker denne op snur man brettet.

Naar motstanderen atter er færdig, spør man ham om paa hvilket felt han vil bli sat matt. Derefter begynner spillet.

Dette foregaar paa følgende maate: Efter først at ha lettet paa diverse brikker, griper man den første og bedste og sætter den paa plads med et litet men kraftig slag.

Trækket ledsages med en passende aandrighet, som f. eks. „jeg skal vise ham hvor David kjøpte bokøllet“, eller, for at brilliere med sine klassikere „nun denke ich, er ist in die Potte geraten“.

Skulde man merke — men som regel gjør man det ikke — at man staar i begrep med at miste en officer eller bli sat matt, saa bør man sparke til bordbenet, saa brikkerne venter. Derefter stiller man brikkerne galt, d. v. s. riktig opigjen. Det sikreste og enkleste er dog at gjøre de sidste par træk om. Sovn ikke ved bordet, De kunde falde forover og slaa istykker brikkerne med hodet.

Hvis deres motsiander trods alt er saa ufin at han tilslut sætter Dem matt, saa bør De gi op partiet. God tone fordrer at De trykker hans haand med en avsluttende bemerkning, som f. eks. „Det partiet gav jeg bort“, „blind høne kan ogsaa finde et korn“, „man kan jo ikke vinde bestandig“, „nu var De griseheldig“. Desuten bør man oplyse om at man har hode- og tandpine, har sovet daarlig foregaaende nat, spist for meget til middag og kommer like fra kontoret.

Vær den sidste til at forlate lokalet og læg *aldrig* brikkerne paa plads i æsken. Materialforvalteren kunde bli fornærmet.

Schakleksikon.

Aarhanagambit bestaar i at ofre begge centrumsbønder uten at kunne forklare hvordan det er gaat for sig. I det efterfølgende *aarhanaspil* offerer man en a to lette officerer, i nødsfald dronningen, for at faa en trykket stilling.

Brikker inddeles i to hoveddele, nemlig sorte og hvite. De sidste blir med tiden sortere og sortere, de første hvitere og hvitere. Hver spiller faar utlevert

1 *konge*, som lider av aandenød og bare kan ta korte skritt.

1 *dronning*, som er forbundet med kongen i et platonisk egteskap til venstre haand. Den er meget efterstræbt, især av de fiendtlige officerer, og maa ofte paa grund av omstændighetene trække sig tilbake til privatlivets ro. Det hænder jo ogsaa andre steder.

2 *taarne*, som paa grund av sin utsatte stilling paa fløiene har svært let for at bli revet ned paa gulvet. Nogen anden bestemmelse har de igrunden ikke.

2 *springere*, eller hester som skjeler og av den grund hopper i vinkel.

2 *løpere*, som det altid gaar skjævt for. Endelig 8 *bønder*, som desværre er alt andet end dydsmonstre. Deres eneste ønske er at gaa til damer, og de skeier ut baade til høire og venstre

Matt fremkommer naar kongen i kampens hete — dog anstændigvis først naar dronningen har trukket sig tilbake — blotter sig og utsætter sig for træk fra alle sider. Det er en av spanskesykens frygteligste eftervirkninger.

Patt (flertal — er), forskjellen ligger i om man har sat patt eller blir sat patt. Den førstes følelser kan bedst anskueliggjøres ved følgende parabel: En mand gav 200 kr. for en sort kande. Den indeholdt sjøvand.

Remis (flertal remisser). Blir man tilbudt remis, saa bør man faa et kort anfald av døvstumhet. Det er nemlig det mest kritiske punkt i spillet. Avslaar man, saa tapes uvægerlig partiet, tar man imot, saa opdager man etterpaa at partiet var oplagt vundet. Tvinges De til at ta en avgjørelse, saa tæl paa knapperne.

Rokade resulterer som regel i 0. Absolut nødvendig er rokaden ikke; der findes folk som baade blir 90 og 100 aar uten at ha rokert en eneste gang i sit liv. Medens imidlertid livet er kort og kunsten er lang kan rokaden være begge dele.

Tempo kan vindes eller forspildes. Har jeg f. eks. allerede flyttet kongen og allikevel klarer at rokere uten at min motstander gjør indsigelser, saa har jeg vundet et tempo. Naar mit uhr ved 22. træk viser 1.59, saa er det derimot et bevis paa at jeg har *mistet* ethvert rimelig tempo.

Træk. Man skjelner mellem gjennomtræk, sterke mottræk og skattetræk, hvorav ingen er særlig skattet. Et godt og filantropisk træk er at bytte dronningen mot en bonde; de fleste foretrækker dog det motsatte. Et almindelig træk hos schakspillere er at trække sig i turneringer.

Litt om opgavers løsning.

Av Kr. Nielsen.

De ber mig, herr redaktør, at skrive en artikkel om opgavers løsning for at gi den ikke helt rutinerte løser nogen raad og vink. At „lære“ folk at løse opgaver er simpelthen ut fra en given utgangsstilling (opstilling) at opøve en til korrekte ræsonnements. Løsningen er saa resultatet av omtanke, som igjen er en betingelse for at kunne trække logiske og følgerigtige slutninger. En schakopgave er aldeles ikke nogen „gaate“ i den forstand at den skal „gjettes“. Har man for sig paa schakbrettet en opgave til løsning er intet mer forkastelig end paa maa-faa at svæve rundt med brikkerne for saa tilfældig at komme ind paa det rette. Dette er ikke løsning og har intet med opgaveløsning at gjøre. Bedøm positionen! At eie fantasi er godt og vel, men positionsblikket er Deres raadgiver og lærer. *Det* leder tanken paa ret spor. La os ta for os noen eksempler.

Her er stillingen den at om sort løper flytter, følger matt med springer g5. Løsningen er saaledes *betingset av den sorte springers bevægelser*. Rigtignok er det hvit som skal begynde, men det skader ikke at ha sorts mottræk for øie. Paa 1.?, S+e5 behøver hvit ikke engang at trække i 2det træk for at opnaa matt i 3die. Altsaa kan her et mulig nøitralt træk eller et *tilbakevendingsstræk* („return of moving piece“) („Rückkehrzug“) gjøre det. Det gjælder saa at finde et truselspil, da den sorte springers træk til e3 eller f2 kræver det. (Paa andre springertræk, S+e5 undtat, kan springeren slaas i 2det træk, og sort nødes til at flytte løperen, hvorefter matt.) Ved litt omtanke blir det til 1. T—h8 og 2. T—b8, og paa 1.—, S+e5, altsaa tilbake *til h5 med taarnet*. I schak er ikke altid frem og tilbake like langt! Opgaven har mange fine „forførelser“. At finde sorts

I

J. Juchli.

(„Neue Züricher Zeitung“).

(3. februar 1895)

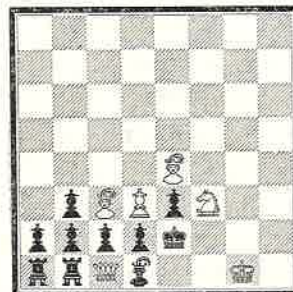

Matt i 3 træk.

II

W. A. Shinkman.

(Kilde ukjendt).

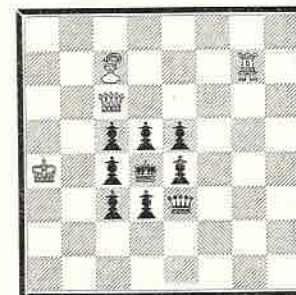

Matt i 3 træk.

III

M. Havel.

(4. præmie i Lidovych, Novin 1924)

Matt i 3 træk.

rette svartræk paa et uriktig 1ste træk (uriktig løsning) er netop den rette vei til forstaaelse av problemet og dermed riktig løsning. Læseren anmodes om at imøtegaa 1. T-d8, 1. e5-e6 og 1. S-e1. Paa samtlige træk har sort kun et mottræk for at undgaa matt i 3dje træk

De to næste opgaver er alt andet end braavakre hvad opstillingen angaar. Men de er interessante, og ens æstetiske følelser lider ikke under at stifte bekjendskap med dem. Betragter vi diagram II av den amerikanske mester, forstaaer vi at forfatteren viser sig fra den humoristiske side. Den hvite dame spiller en litet misundelsesværdig rolle, indeklemt i den fiendtlige leir. Ogsaa her gjælder det at finde et truselspil, og den som søker, han finder. Med løperen til e5 eller f6 er der en mulighed for 2. S-d4† (efter sorts 1.-, b2+D og T+D). Men det er bonden paa d2 som er toneangivende, og den fremkalder en pudsig varianttrio eftersom den forvandles til D (eller L) T og S. Paa hvert av de anførte to 1ste træk for hvid er sort efter d2+D (blir T) pat! Denne patstilling maa selvfølgelig ophæves. Her ligger begrundelsen for at løperen i 1ste træk maa gaa til e5. Nu fører 2. L-g6 til maalet. Paa 1.-, d2+D (blir D eller L) spiller hvid 2. L-g3, og paa 1.-, d2+D (blir S) gaar løperen tilbake til c3. Som man ser, forekommer her baade trusel og trækvang. Ganske fikst uttænkt! I diagram III har den store bøhmer skjænket os en artig fremtoning. Meget letløst, men original. Opstillingen — otte om kongen — minder om et spil kegler, og majestæten kommer ikke ut av sit trange „bur“. Sorts 3 bevægelige brikker paa den horisontale linje svarer nøiagtig til hvits 3 trusler: 1. T-g6, D flytter 2. D+c5†. 1.-, d3-d2, 2. D+d5†. 1.-, c3-c2, 2. L+e5†. Til kravet om mattrenhet og økonomi er der tat skyldig hensyn. Med aapenbar ret bemerker den svenske problemforfatter og problemkjender J. A. Ros at „i mitt tycke står den ensamma damen bland alla dessa bondgossar betänkeligt tavlans harmoni. Antingen även den ottonde bonden eller ock hela „botten“ av huvudpjäser: Lc3, Td3, De3. Det vore konsekventare“.

Medens de 3 omskrevne opgaver maa sies at være letløste og ikke av betydning ut over det almindelige, har vi i efterfølgende opgave av

IV
J. Moravec.
(„Casopis Československých
Sachistu“ 1921.)

Matt i 3 træk.

Havels kjendte landsmand Moravec (diagram IV) et monumentalt storverk. Kun faa problemer har gjort et saa overvældende indtryk paa mig. Dypt anlagt storstilet, fint motivert og ypperlig utarbeidet variantspil, mattbilleder der straalere av skjønnhet! Forfatteren har overvundet alle vanskeligheter. Form og stof er helt gjennomtrængt av hinanden og sammensmeltet i et. Jeg nærer ingen betänkelighet ved at registrere denne opgave blandt mesterverker av høieste rang.

Hvordan jeg løste opgaven? Det var kongens flugt til c3, som der maatte gjøres noget ved. Omsider gik det saa op for mig at 1. S-e4 var indledningstrækket, trusel 2. L+a6†. Det virkningsfulde hovedspil 1.-, K+e4, 2.

L+d3†† samt varianterne 1.-, D+c1, 2. T-d6† og 1.-, L+c4, 2. S+b3† er alt sammen prima vare. Det henstilles til læseren *noie* at at gjennomgaa denne opgave.

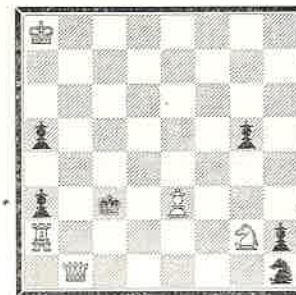
Saa tilslut to opgaver av nyere dato:

V
Johan Scheel.
(„Morgenbladet“ 1ste november 1924.)

Matt i 3 træk.

VI
Kr. Nielsen
(Original for „Norsk Schakblad“.)

Matt i 3 træk.

I Scheels opgave ser man at sort konges træk 1.-, K+b4 tillater 2. D+a3†, og løpermatt i næste træk. Dette smukke mattbillede vil man nødigg forstyrre, og det ser saa tilforladelig ut at man skulde tro det hørte med til opgaven. Men 1ste træk? Der kan ikke bli tale om at flytte nogen officerer, og med tungt hjerte maa man opgi varianten — for senere at fortrylles av en „change-matt“ 1. d3-d4, K+b4, 2. D+a3†, K+c4, 3. Dc5 matt! og nu opstaaer efter 1.-, K+d4, 2. D+e3† en ekko- vending av den, som vi tidligere med sorg i sind maatte gi avkald paa. Naar hertil yderligere kommer det fine spil 1.-, T-h4, 2. S-d6! maa opgaven karakteriseres som et litet kunststykke av klassisk enkelthet og fornem elegance.

I diagram VI utgjør det ikke helt nærliggende indledningstræk en viktig bestanddel av opgaven. 1. D-b7. Benytter kongen sig av flugtfeitet c4, er hvid paa ham med taarnschak og dronningmatt paa h7. At forsøke det andet felt, altsaa 1.-, K-d3, har 2. D-c6 til følge. Paa andre 1ste træk for sort faar hvid springer til e1. Disse 2 hvite træk i omvendt rækkefølge gaar ikke, ti efter 1. S-e1, K-c4, 2. D-b7 slipper den sorte majestæt over til c5. Men hvorfor ikke 1. D-b5?! Her kommer det point som er nedlagt i 1ste træk frem. Den hvite dronnings kjærlige omsorg for at sorts konge skal faa *noen* bevægelsesfrihet, viser sig ved nærmere eftersyn ikke at være mere opriktig ment, end at det netop er tanken paa *sin egen gemals* ve og vei, der forklarer det noget fjerntliggende utfald til b7. Etter 1. D-b7, S flytter, 2. S-e1, h2-h1 (D) *trænger* kongen den beskyttelse som dronningen yder ham.

Hamar i november 1924.

Kr. Nielsen.

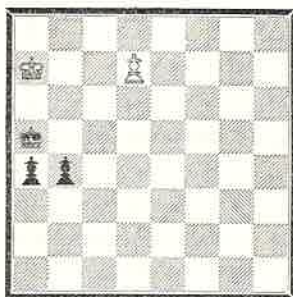
Ekscentriske opgaver.

Nedenfor skal vi bringe en del opgaver av en type, som er noget utenfor den vanlige. Disse opgaver har ikke saa mange dyrkere, og er ogsaa nærmest at betragte som spøkefulde og gaende over streken. De 4 første diagrammer tilhører kategorien: *hjælpematter* med bondeforvandling og er ikke vanskelig at løse; vi anfører løsning til den første og overlater læserne at finde de øvrige.

Diagr. I.

T. R. Dawson.

Wiener Schach-Zeitung 1924.

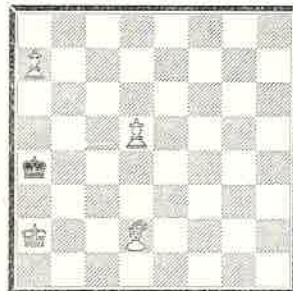
Sort trækker og hjælper hvid til at sætte matt i 2 træk.

Løsning: 1 Kb5. d8T 2 Ka5.

Diagr. III.

T. R. Dawson.

Wiener Schach-Zeitung 1924.

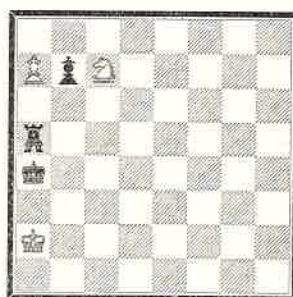

Sort trækker og hjælper hvid til at sætte matt i 2 træk.

Diagr. II.

T. R. Dawson.

Wiener Schach-Zeitung 1924.

Sort trækker og hjælper hvid til at sætte matt i 2 træk.

Diagr. IV.

T. R. Dawson.

Wiener Schach-Zeitung 1924.

Sort trækker og hjælper hvid til at sætte matt i 2 træk.

Diagram V viser en anden type: *Reflexmatt*.

Denne er heller ikke særlig vanskelig, naar man kjender til selvmatterne og deres mot sund spillefornuft stridende løsninger.

Saa har vi i de næste 3 diagrammer opgaver med *tilbagegaaende analyse*. Opgaverne kan bare løses ved at analysere tilbage; i disse til-

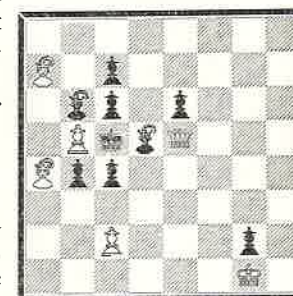
fælder maa det klargjøres at hvid kan slaa *en passant*.

Diagram VI og VII skulde ikke volde saa meget bryderi. Derimot i diagr. VIII synes sort at ha hat mange træk til raadighet; men betragter man de hvite brikkers stilling, saa vil man finde at det er bare kongen som har trukket sidst. Av de øvrige som kommer i betragtning er bonde f7 og taarn g5. Den sorte løper som mangler er slaat av g-bonden paa sort felt, altsaa er g+f7 utelukket, likesaa T+f5, der ikke mangler flere sorte brikker. Men, vil man spørre: Hvorledes kan den hvite konge ha kommet til d5? Jo, den kom fra d4, og de foregaaende træk er: e7-e5, Kd4-d5, c6-c5†. Løsningen er altsaa f+e en passant og matt i næste træk.

Diagr. V.

T. R. Dawson.

Eskilstuna Kuriren 1919.

Hvit trækker.

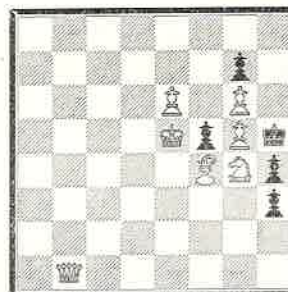
Reflexmatt i 2 træk.

Reflexmatt forstaes saaledes at sort maa sætte matt naar han kan.

Diagr. VI.

P. Klett.

Schachprobleme 1878.

Matt i 2 træk.

Diagr. VII

Th. C. Henriksen.

Good Companion 1915.

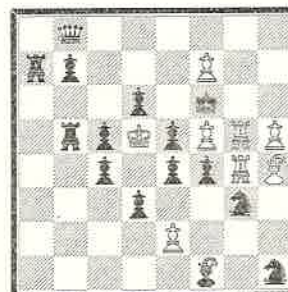

Matt i 2 træk.

Diagr. VIII.

W. Hundsdorfer.

Retrograde Analysis 1915.

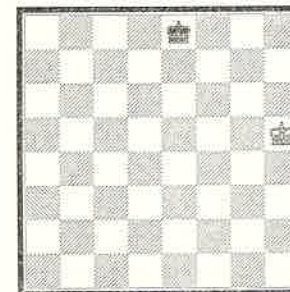

Matt i 2 træk.

Diagr. IX.

Dr. J. Sunyer

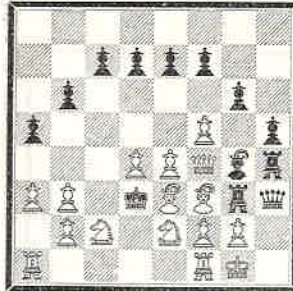
Chess Amat 1923.

Hvit tar sit sidste træk tilbage, det samme gjør sort, og trækker saaledes at hvid øieblikkelig sætter matt.

Diagr. X. L. Steiner.
Magyar Sakkuisag 1912

Hvit tar sit sidste træk tilbage og sætter matt i 1 træk.

Nimzowitsch's program.

I tilslutning til det i begyndelsen av maanedens udsendte cirkulære om Nimzowitsch's turné tillater vi os at referere hvad schakmesteren i et brev av 5. ds sier om sit program:

„Mine foredragsemner er: 1. Utviklingens principer. 2. Aapne linjer. 3. Syvende og ottende rad. 4. Friboender. 5. Avbytningsteknik, den bundne brikke og avdækkerschakken. 6. Bondekjæder. 7. Dronning-gambittens karakteristiske momenter. 8. Slutspilteknik. 9. De nyeste spilleaapninger. 10. Den moderne skole. 11. Den skandinaviske turnering 1924. 12. New-York turneringen 1924. Hvert foredrag er avsluttet i sig selv. — Jeg har alle foredrag i hodet og kan holde hvilket som helst med 5 minutters varsel; klubberne kan vælge hvilket de ønsker, uten at behøve at meddele mig det paa forhaand. — For mindre øvede klubber er „Utviklingens principer“ et udmerket passende foredrag; for særlig sterke klubber vil „Bondekjæder“, „Slutspilteknik“ og den moderne spillemaate være at anbefale. Et av mine bedste foredrag er over friboender. Her paavises det hvordan man skal spille baade med og mot saadanne. — Hvert foredrag gir en række let anvendelige regler, som er nye“.

Herr Nimzowitsch oplyser at han har sit eget demonstrationsbret, som følger ham paa alle hans turnéer som en skygge.

Med dette hefte følger en postansøgning som bedes benyttet av alle der ikke allerede har indsendt kontingenten for 1925. ¹

Norsk Schakblad — Organ for Norsk Schakforbund — utkommer hver maaned og koster kr. 8.— pr. aargang. Abonnement kan tegnes ved enhver postanstalt i Norge, Sverige og Danmark. *Chefredaktor:* O. Trygve Dalseg. *Opgaveredaktor:* Th. C. Henriksen. *Partireaktion:* Lars Hanssen, Storm Herseih, Willy Kristiansen, E. Mobæk. Korrespondance vedrørende opgaver bedes sendt Th. C. Henriksen, Fredrikstad. Al anden korrespondance adresseres Norsk Schakblad, Boks 2601, Kristiania.

Trykt og levert til postvæsenet den 23. december 1924.

NORSK SCHAKBLAD

vil i det kommende aar fortsætte sin udvikling, og alle bestræbelser vil bli gjort for at tilfredsstille de krav, de norske schakspillere stiller til sit eget organ.

Bladets indhold som fra nytaar av yderligere vil økes ved en delvis omordning av stoffet, vil som før være:

Artikler av teoretisk, historisk og filosofisk art.

Nyheter fra ind- og utland. Maanedskroniker.

Partier fra de sidste norske og utenlandske turneringer.

Opgaver og studier av norske og internationale forfattere.

Indsend
kontingenten
idag!
Bruk postanvisningen.